

Batke Jan

Data urodzenia: 1842

ksiądz katolicki, proboszcz w Radomnie, działacz społeczny, delegat do Polskiego Prowincjonalnego Komitetu Wyborczego, członek zwyczajny Towarzystwa Naukowego w Toruniu w l. 1897–1917.

Urodził się w 1842 r. w Jeglii koło Działdowa. Jego rodzicami byli nauczyciel Karol i Barbara z Kraemerów. Uczęszczał do gimnazjum w Chojnicach i Chełmnie (jako stypendysta Towarzystwa Pomocy Naukowej). Po zdaniu egzaminu dojrzałości w 1863 r. studiował w Seminarium Duchownym w Pelplinie i tu otrzymał święcenia kapłańskie w 1867 r. Doświadczenie kapłańskie zdobywał jako wikary w Brusach, Lubieniu i Chełmnie w l. 1869–1881. W tym samym czasie jako prefekt gimnazjum chełmińskiego opiekował się polską młodzieżą należącą do tajnego związku filomatów. Jego działalność publiczna nabrała tempa po objęciu posady proboszcza w Radomnie w 1881 r. Reaktywował wówczas Bractwo Trzeźwości, a w 1882 r. założył Bractwo Serca Jezusowego. Jednocześnie ubiegał się u władz pruskich o wybudowanie nowego kościoła. Zezwolenie na budowę uzyskał dopiero kilkanaście lat później, a nowy kościół był gotowy w 1905 r. Jan Batke działał na rzecz obrony języka polskiego, nauczał po polsku, za co w 1892 r. został skazany na karę więzienia przez sąd w Lubawie. W Nowym Mieście Lubawskim współzałożył Bank Ludowy, którym kierował do śmierci. Był prezesem Towarzystwa Ludowego, od 1906 r. zasiadał w Związku Kółek Rolniczych. Założył także Spółkę Parcelacyjną w Lubawie. W l. 1897–1917 był członkiem Towarzystwa Pomocy Naukowej i TNT, a od 1905 r. Stowarzyszenia „Straż”. Za zainicjowanie strajku szkolnego w roku 1906 i odczytanie z ambony odezwy w języku polskim został ponownie skazany przez sąd w Lubawie (1907), tym razem na miesiąc więzienia. Działał w polskim ruchu wyborczym, np. w l. 1907 i 1912 był delegatem do Prowincjonalnego Komitetu Wyborczego. Zmarł w 1917 r. w gdańskim szpitalu. Za zasługi na polu pracy społecznej w styczniu 1939 r. został pośmiertnie odznaczony przez prezydenta Ignacego Mościckiego Złotym Krzyżem Zasługi.

Literatura:

1. Mross H., *Batke Jan ks.*, [w:] *Encyklopedia katolicka*, t. 2, red. F. Gryglewicz i in., Lublin 1985, s. 100.
2. Mross H., *Batke Jan (1842–1917)*, [w:] *Słownik biograficzny kapłanów diecezji chełmińskiej wyświęconych w latach 1821–1920*, Pelplin 1995, s. 6–7.

Piotr Świerkowski